

Altruïsme en ongelijkheidsaversie in intra- en intergrouppinteracties

Ozan Aksoy¹ en Jeroen Weesie

Summary

This study reports on an international inter-ethnic Dictator Game experiment with Turkish, Dutch, and Turkish-Dutch (subjects of Turkish origins from the Netherlands) subjects. With this design we investigate the influence of Ego's and Alter's social group on the weight that Ego attaches to (1) the outcome of Alter ('altruism') and (2) the absolute difference between the outcomes for Ego and Alter ('inequality aversion'). We find clear differences between Turkish, Turkish-Dutch, and Dutch subjects with respect to altruism and inequality aversion. However, we find no in-group favoritism.

1 Inleiding

Recente onderzoeken naar sociale dilemma's vanuit uiteenlopende disciplines tonen verschillen in samenwerkingsniveaus en vertrouwen tussen samenlevingen en sociale groepen (Bornhorst, Inchino, Kirchkamp, Schlag & Winter, 2010; Buchan, Johnson & Croson, 2009; Gaechter, Hermann & Thoeni, 2010; Gheorghiu, Vignoles & Smith, 2009; Habyarimana, Humphreys, Posner & Weinstein, 2007; Hermann, Thoeni & Gaechter, 2008; Kuwabara e.a., 2007). Naast het onderscheid tussen sociale groepen in samenwerkingsniveaus en vertrouwen zijn *intergroepsprocessen* een belangrijk onderzoeksterrein. Als gevolg van de toenemende globalisering en massa-immigratie vindt steeds meer interactie plaats tussen leden van verschillende sociale en ethnische groepen (Chuah, Hoffmann, Jones & Williams, 2007). Deze trend lijkt echter samen te gaan met een groeiend anti-immigratieklimaat en een afnemend geloof in multiculturalisme in gastlanden (Sniderman & Hagendoorn, 2007). Het afgelopen decennium werd in veel EU-landen veel meer gestemd op politieke partijen die actief stelling nemen tegen immigratie van buiten de EU. Het is dus belangrijk om empirisch te onderzoeken of interpersoonlijke beslissingen beïnvloed worden door de sociale groepen waartoe actoren behoren en of vijandigheid tussen sociale groepen weerspiegeld wordt in interacties van individuen uit deze sociale groepen (Bouckaert & Dhaene, 2004).

Dit artikel beschrijft een internationaal interethnisch laboratoriumexperiment met *Turkse* proefpersonen uit Turkije, autochtone *Nederlandse* proefpersonen uit Nederland en *Turks-Nederlandse* proefpersonen van Turks-ethnische afkomst die hun leven grotendeels in Nederland hebben doorgebracht. De meeste onderzoeken maken gebruik van minimalegroep-procedures (*minimal group treatments*) waarbij groepen worden gevormd op basis van willekeurige kenmerken, bijvoorbeeld een voorkeur voor de schilders Klee versus Kandinsky (Simpson, 2006; Tajfel & Billig, 1974). In ons experiment maken we gebruik van echte sociale groepen. Turken zijn de op één na grootste immigrantenpopulatie in Nederland. Met deze onderzoeksopzet bestuderen we de invloed van de sociale/ethnische groep van een beslisser (Ego) en die van de interactiepartner (Alter) op hoe sterk een proefpersoon (1) de resultaten van de interactiepartner en (2) de ongelijkheid in resultaat tussen Ego en Alter meeweegt (Aksoy & Weesie, 2012a). We noemen deze twee sociale motieven respectievelijk *altruïsme* en *ongelijkheidsaversie*. We gebruiken de keuzes van Turkse, Nederlandse en Turks-Nederlandse proefpersonen in een dictators spel om altruïsme en ongelijkheidsaversie te meten. Het 'binaire' dictators spel is een spel

voor twee personen met twee alternatieven; elk alternatief behelst een bepaalde uitbetaling in geld voor Ego en Alter. Slechts één speler krijgt de keuze tussen de twee alternatieven, de ander is alleen ontvanger. De keuzes van de proefpersoon weerspiegelen direct zijn/haar sociale voorkeuren. Een dictatorspel met twee alternatieven is een variant op ‘Decomposed Games’ (Schulz & May, 1989) waarmee sociaalpsychologen zeer vertrouwd zijn.

De onderscheidende kenmerken van ons onderzoek ten opzichte van eerdere vergelijkbare experimenten en onze redenen om dit experiment te doen zijn als volgt. Allereerst onderzoeken we, in tegenstelling tot *gedrag* van Ego, de invloed van de sociale groep van Ego op zijn *voorkeuren*. Eerdere studies laten zien dat het vertrouwensniveau en de samenwerking tussen vreemden lager is in meer traditionele samenlevingen, zoals Zuid-Europese landen, dan in minder traditionele landen zoals die in Noord-Europa (Bornhorst e.a., 2010; Gaechter e.a., 2010; Gheorghiu e.a., 2009). Osterberk, Sloof en van de Kuilen (2004) beschrijven soortgelijke culturele verschillen in onderhandelingsgedrag in experimenten met het ultimatumspel. Die studies gebruiken complexere spellen, hoewel nog steeds sterk geabstraheerd, zoals het vertrouwensspel, het gevangenendilemma of publiekegoederenspellen. In die spellen wordt gedrag, zoals samenwerking en het geven van vertrouwen, beïnvloed door diverse factoren, zoals sociale voorkeuren van actoren, verwachtingen van actoren over sociale voorkeuren van opponenten, oplossingsstrategieën voor coördinatieproblemen etcetera (Aksoy & Weesie, 2011; Habyarimana e.a., 2007). Een uitzondering vormt de studie van Anderson, DiTraglia en Gerlach (2011) die expliciet verschillen in sociale voorkeuren bestuderen. Buchan e.a. (2006) onderzoeken ook altruïstische voorkeuren in een intergroepcontext, maar zij gebruiken gedrag als ‘proxy’ voor sociale motieven. In dergelijke onderzoeken kunnen de verschillen tussen culturen worden toegeschreven aan meerdere oorzaken.

Zoals boven vermeld analyseren we de keuzes van proefpersonen in een dictatorspel met twee alternatieven. In zo’n dictatorspel weerspiegelen de keuzes van de actoren hun sociale voorkeuren. We concentreren ons dus op één factor die invloed heeft op samenwerking en vertrouwen, namelijk sociale voorkeuren en we beperken ons tot twee soorten voorkeuren, namelijk altruïsme en ongelijkheidsaversie. Zowel theoretisch als empirisch is aangetoond dat samenwerking doorgaans toeneemt naarmate actoren meer belang hechten aan het resultaat van de interactiepartner (Aksoy & Weesie, 2011, 2012a). In deze studie onderzoeken we of de mate van altruïsme en ongelijkheidsaversie varieert over sociale groepen overeenkomstig de beschreven interculturele verschillen in samenwerkingsniveaus en vertrouwen.

In de tweede plaats onderzoeken we hoe de sociale groep van Alter het altruïsme en de ongelijkheidsaversie van Ego beïnvloedt. Klassieke sociaalpsychologische theorieën, zoals de sociale-identiteitstheorie, voorspellen *in-group favoritism* met betrekking tot sociale voorkeuren en coöperatief gedrag. *In-group favoritism* wordt in verschillende situaties gevonden (Tajfel, 1970). Echter, studies die *in-group favoritism* onderzoeken en daarbij de stringente protocollen volgen van experimentele economie, bijvoorbeeld ten aanzien van beloningen en anonimiteit (Friedman & Cassar, 2004), komen met zeer uiteenlopende resultaten. Sommige studies vermelden inderdaad *in-group favoritism* (Goette, Huffman & Meier, 2006; Whitt & Wilson, 2007), maar andere rapporteren ofwel geen significante invloed van de sociale identiteit van de interactiepartner op coöperatief gedrag (Bouckaert & Dhaene, 2004; Gueth, Levati & Ploner, 2008), of zelfs enige mate van bevoorrechtiging van de *out-group* (Gil-White, 2003; Heap & Patrick 2010). Deze gemengde resultaten maken meer intergroepeperimenten nodig en zijn een reden voor het huidige onderzoek. Bij al deze bevindingen gaat het steeds om *gedrag* van proefpersonen in spellen waarbij verwachtingen over het gedrag van de interactiepartner samen met sociale voorkeuren een rol spelen. De inconsistentie in deze bevindingen zou derhalve

veroorzaakt kunnen worden doordat onvoldoende onderscheid is gemaakt tussen de effecten van eigen voorkeuren en de verwachtingen ten aanzien van de voorkeuren van interactiepartners. In onze onderzoeksopzet kunnen altruïsme en ongelijkheidsaversie onafhankelijk van overtuigingen worden gemeten.

Andere onderscheidende kenmerken van onze onderzoeksopzet zijn de volgende. Door de specifieke samenstelling van de proefpersonenpool kunnen we controleren voor diverse factoren die bij een andere opzet moeilijk te controleren zouden zijn: Turken uit Turkije en Turkse immigranten in Nederland delen dezelfde ethnische achtergrond en religie terwijl Turkse immigranten in Nederland en Nederlanders in hetzelfde land wonen. De onderzoeksopzet zou completer zijn met Nederlandse Turken, ofwel Nederlandse immigranten in Turkije, als vierde groep proefpersonen. Er wonen echter weinig Nederlanders in Turkije en hun reden om te immigreren en sociale achtergronden zijn zeer verschillend van de rest van onze proefpersonen. En tot slot: als aanvulling op spelgedrag omvat onze onderzoeksopzet sociaalpsychologische metingen van attitudes tegenover de drie sociale groepen (Turks, Nederlands en Turks-Nederlands). Dit stelt ons in staat om de samenhang te onderzoeken tussen sociale afstand en sociale voorkeuren.

2 Theorie en hypothesen

2.1 Sociale voorkeuren: altruïsme en ongelijkheidsaversie

We bekijken twee soorten sociale voorkeuren. Het eerste is het belang dat Ego hecht aan het resultaat van Alter. We noemen dit motief *altruïsme*. We staan ook negatief altruïsme toe, dat wil zeggen: een actor kan een negatieve waarde verbinden aan het resultaat van Alter die staat voor sociale afwijzing. Het tweede type sociale voorkeur is het belang dat Ego hecht aan het (absolute) verschil tussen de resultaten van Ego en Alter, de ongelijkheidsaversie. Dit wordt zo genoemd omdat mensen doorgaans een hekel hebben aan ongelijkheid (Fehr & Schmidt, 1999), maar we sluiten ook niet uit dat sommige mensen juist ongelijkheid nastreven. Deze twee soorten sociale voorkeur kunnen worden weergegeven met de volgende nutsspecificatie $U(x,y;.)$ voor een uitkomst voor Ego (x) en Alter (y):

$$U(x, y; \theta, \beta) = x + \theta y - \beta |x - y| + \varepsilon \quad \varepsilon \sim N(0, \tau^2) \quad (1)$$

Hierbij is θ de altruïsme-parameter en β de ongelijkheidsaversie-parameter. We stellen geen randvoorwaarden aan (θ, β) , dus $\theta < 0$ of $\beta < 0$ is toegestaan. Proefpersonen kunnen verschillen met betrekking tot deze parameters. Ook kan (θ, β) beïnvloed zijn door de sociale identiteit van Ego en Alter. Een belangrijk aandachtspunt is het volgende. De theoretische argumenten en de hypothesen die we hieronder formuleren hebben vooral betrekking op de altruïsme-parameter θ . Slechts in één geval hebben we een specifieke hypothese over de ongelijkheidsaversie-parameter β . Toch houden we β in het model omdat het schrappen van β de voorspellende waarde (*fit*) van het model vermindert en mogelijk de geschatte waarden van θ zou kunnen vertekenen. Bovendien is de beschrijving van de resultaten over β op zichzelf al interessant.

Model (1) bevat ook een toevalsterm ε (McFadden, 1974). Deze kan worden opgevat als een evaluatiefout die ondervangt dat niet alle keuzes volledig worden beschreven door de altruïsme- en ongelijkheidsaversieparameters. Stemningswisselingen of andere sociale voorkeuren dan

altruïsme en ongelijkheidsaversie komen tot uiting in deze toevalsterm. Deze toevalsterm maakt model (1) ook direct geschikt voor statistische analyses. We nemen aan dat ε normaal verdeeld is met een gemiddelde 0, onafhankelijk over proefpersonen, evaluaties en alternatieven in de spellen. Gemakshalve veronderstellen we homogeniteit met betrekking tot de variantie van ε binnen een experimentele conditie. De experimentele condities betreffen combinaties van de sociale groep van Ego en de sociale groep van Alter. We laten derhalve toe dat de variantie van ε varieert tussen de experimentele condities.

Model (1) is een tamelijk algemene en flexibele nutsspecificatie die gebruikt wordt in verschillende disciplines. De toevalsterm ε buiten beschouwing gelaten, is model (1) een uitbreiding van het ongelijkheidsaversiemodel van Fehr en Schmidt (1999) en een speciaal geval van het model van Charness en Rabin (2002) en van Tuitic en Liebe (2009). De tweeparameterversie van het socialewaardenoriëntatiemodel van de sociaalpsychologen Schulz en May (1989) is, wederom afgezien van de toevalsterm, equivalent aan (1). Zie voor een gedetailleerde bespreking en toepassing van dit nutsmodel Aksoy en Weesie (2012a).

Voor de duidelijkheid: model (1) representeert de voorkeuren van proefpersonen in verschillende keuzesituaties, maar biedt geen theoretische verklaring voor het bestaan van sociale voorkeuren. Het is onderwerp van levendige discussie, zo niet speculatie, waarom mensen zulke sociale voorkeuren hebben, vooral tegenover andere mensen die geen familie zijn. Het debat loopt door verschillende disciplines heen, zoals biologie, evolutionaire psychologie, de empirische speltheorie (behavioral game theory), sociologie en sociale psychologie. Een diepgaande discussie over de herkomst van deze sociale voorkeuren ligt buiten het bestek van dit artikel. Voor een gedetailleerde bespreking verwijzen we naar Fehr en Gintis (2007) en Gintis, Henrich, Bowles, Boyd en Fehr (2008). We volstaan hier met de volgende opmerkingen. We bespreken hieronder enige hypothesen over hoe bepaalde karakteristieken van een samenleving, zoals culturele waarden en soort interacties, sociale voorkeuren kunnen beïnvloeden. Verder tonen onze bevindingen aan dat er substantiële interculturele verschillen bestaan in de reikwijdte van deze sociale voorkeuren, conform enkele van onze hypothesen. Op grond hiervan willen we sociale voorkeuren behandelen als waarden, gevormd door ervaringen in eerdere interacties, veeleer dan alleen door langdurige evolutionaire processen.

2.2 Ego-effecten op sociale voorkeuren

Verscheidene experimentele studies vermelden het volgende patroon: Vergeleken met proefpersonen uit Noord-Europa, (bijvoorbeeld, Denemarken, Duitsland en Nederland) vertonen proefpersonen uit Zuid-Europa, (bijvoorbeeld, Griekenland en Turkije) veel minder coöperatief gedrag in herhaalde publiekegoederenspellen (Bornhorst e.a., 2010; Gaechter e.a., 2010; Hermann e.a., 2008). Brede onderzoeken ondersteunen ook de resultaten van deze experimenten: er is veel meer vertrouwen en samenwerking in Noord-Europese landen dan in Zuid-Europese landen (Buchan e.a., 2009; Delhey & Newton, 2005; Gheorghiu e.a., 2009; Hamamura, 2011). Diverse factoren blijken bij te dragen aan die verschillen tussen landen. Culturele waarden blijken bijvoorbeeld van invloed te zijn. Collectivisme, zowel op individueel als landelijk niveau, heeft een negatief effect op vertrouwen en samenwerking (Gheorghiu e.a., 2009; Kuwabara e.a., 2007). Dit culturele effect wordt vaak verklaard met de emancipatietheorie van Yamagishi en Yamagishi (1994). In collectivistische samenlevingen hebben actoren vaker interactie binnen diepverankerde langdurige relaties. Dit hoge niveau van inbedding vermindert de kans bedrogen te worden, vanwege daadwerkelijke en verwachte informele sociale controle (Axelrod, 1984; Buskens & Raub, 2002). Dit beschermt tegen 'freeriding', maar alleen tussen bekenden.

Interacties tussen vreemden zijn nog steeds gevoelig voor freeriding. In individualistische samenlevingen is er echter vaker interactie en samenwerking tussen vreemden, vanwege lagere niveaus van sociale inbedding en informele sociale controle en een lager aantal relationele verplichtingen, waardoor samenwerking en vertrouwen tussen vreemden juist gestimuleerd worden. Banfield (1958) en Putnam (1993) verklaren met vergelijkbare argumenten waarom het vertrouwensniveau tussen vreemden in Zuid-Italië relatief laag is.

Naast culturele waarden blijken ook structurele factoren van invloed op samenwerking en vertrouwen, zoals nationaal inkomen, inkomensongelijkheid en kwaliteit van bestuur (Delhey & Newton, 2005; Hamamura, 2011; Buchan e.a., 2009). Er zijn verschillende theoretische verklaringen voorgesteld voor deze effecten. Vertrouwen en samenwerking kunnen bijvoorbeeld gezien worden als luxegoederen, waarvan de consumptie toeneemt bij hoger inkomen (Bornhorst e.a., 2010). Inkomensongelijkheid vermindert het gevoel van gelijkwaardigheid tussen mensen, hetgeen op zijn beurt het vertrouwen tussen vreemden vermindert (Delhey & Newton, 2005). Door de nadruk te leggen op gelijkheid in rechten en plichten tussen burgers vergroten democratische instituties en goede regeringen vertrouwen en samenwerking tussen individuen (Delhey & Newton, 2005).

Hoewel met deze culturele en structurele factoren verschillende niveaus van vertrouwen en samenwerking tussen samenlevingen verklaard worden, is er geen reden om aan te nemen dat deze factoren *alleen* samenwerking en vertrouwen beïnvloeden. We stellen dat deze verklaringen ook kunnen gelden voor waarden die afhankelijkheidsrelaties tussen vreemden in het algemeen beheersen (Delhey & Newton, 2005). Anders gezegd: wij claimen dat deze culturele en structurele factoren niet alleen samenwerking en vertrouwen tussen vreemden beïnvloeden, maar ook leiden tot positieve gevoelens jegens vreemden in het algemeen. In onze onderzoeksopzet met Turkse, Turks-Nederlandse en Nederlandse proefpersonen leidt dit tot de verwachting dat proefpersonen meer ‘pro-sociale’ voorkeuren zullen hebben in Nederland dan in Turkije. Anders geformuleerd:

Gemiddeld zal altruïsme (θ) groter zijn voor Nederlandse proefpersonen vergeleken met Turkse proefpersonen (H1a).

Het is echter niet duidelijk hoe bovengenoemde argumenten kunnen worden toegepast op de ongelijkheidsaversieparameter β . Daarom presenteren we alleen descriptieve resultaten over β .

Ons is geen onderzoek bekend naar spelgedrag van Turkse immigranten in Nederland en al zeker niet naar hun sociale voorkeuren. De resultaten over Turks-Nederlandse proefpersonen moeten dus als oriënterend worden beschouwd. Men zou kunnen verwachten dat Turkse Nederlanders, met hun meer collectivistische ethnische achtergrond, maar wonend in een ‘grootvertrouwenland’, tussen Turkse en Nederlandse proefpersonen in zitten qua sociale voorkeuren.

Er is echter nóg een kink in de kabel. Hong en Bohnet (2007) tonen aan dat minderheidsgroepen in de VS een veel grotere afkeer hebben van ongelijkheid dan groepen met hogere status. Volgens Hong en Bohnet (2007) worden minderheidsgroepen vaker blootgesteld aan ongelijke behandeling, hetgeen ze daarvoor gevoeliger maakt, vooral voor nadelige ongelijke behandeling waarbij Ego slechter af is dan Alter. Een structurele analyse (Blau & Schwartz, 1984) laat ook zien dat—gegeven dat een minderheidsgroep in het algemeen slechter af is dan de dominante groep in een land—bij een min of meer toevallig interactiepatroon tussen individuen,

de leden van minderheidsgroepen vaker ongelijk behandeld worden dan leden van de dominante groep. Let wel: dit geldt vooral voor nadelige ongelijkheid. In ons model van sociale voorkeuren differentiëren we niet tussen voordelige en nadelige ongelijkheid (Fehr & Schmidt, 1999). Het is niet mogelijk om zowel de θ -parameter op te nemen als twee verschillende parameters voor voordelige en nadelige ongelijkheid in de nutsfunctie in het twee-personen/twee-alternatieven dictatorspeel. Drie van dergelijke parameters zijn statistisch niet te onderscheiden. Beide vormen van ongelijkheidsaversie worden gedekt door de β -parameter in model (1).

Dus in ons onderzoek verwachten we:

Gemiddeld zal de ongelijkheidsaversie (β) het grootst zijn voor Turkse Nederlanders vergeleken met Turkse en Nederlandse proefpersonen. (H1b).

2.3 Alter-effecten op sociale voorkeuren

Klassieke sociaalpsychologische theorieën, zoals de sociale-identiteitstheorie of de realistisch-groepsconflicttheorie voorspellen *in-group favoritism*. Volgens de sociale-identiteitstheorie, verminderen actoren de cognitieve complexiteit door objecten, Ego en de Alter inclus, in verschillende categorieën te plaatsen. Aangezien actoren ook behoefte hebben aan zelfbevestiging, schrijven ze positieve eigenschappen toe aan de *in-group* en negatieve kwaliteiten aan de *out-group* (Tajfel, 1970). De neiging om de *in-group* beter te behandelen dan de *out-group* is aangetoond met minimalegroepprocedures (Tajfel, 1970). Daarnaast verklaart de realistisch-groepsconflicttheorie de vijandigheid tussen groepen als resultaat van de concurrentie tussen groepen om concrete materiële hulpbronnen (Sherif, Harvey, White, Hood & Sherif, 1961). Deze vijandigheid veroorzaakt weer positieve discriminatie van de *in-group* en negatieve discriminatie van de *out-group*. Op grond van deze sociaalpsychologische literatuur over *in-group favoritism* is de verwachting dat actoren meer pro-sociale voorkeuren hebben tegenover de *in-group* dan tegenover de *out-group*. Dus *in-group favoritism* zou in ons geval het volgende impliceren:

Altruïsme (θ) zal sterker zijn tegenover de in-group dan tegenover de out-group (H2a).

Opnieuw is het niet duidelijk wat *in-group favoritism* zou betekenen voor de ongelijkheidsaversieparameter β . Daarom zien we ervan af om een hypothese te formuleren over de β -parameter.

Deze sociaalpsychologische theorieën worden empirisch breed ondersteund. Studies die *in-group favoritism* onderzoeken en tegelijkertijd de protocollen volgen van de experimentele economie zoals anonimiteit (Friedman & Cassar, 2004), geven echter uiteenlopende resultaten. Anonimiteit in het intergroepscomplex impliceert dat een proefpersoon de sociale identiteit van Alter kent, maar niet weet wie Alter is (Goette, Huffman & Meier, 2012). Falk en Zhender (2007), Goette e.a. (2012), Goette e.a. (2006), en Simpson (2006) tonen aan dat hun proefpersonen inderdaad meer samenwerking en vertrouwen tentoonspreiden tegenover groepsleden dan tegenover niet-groepsleden. In deze studies is grotere samenwerking en meer vertrouwen tegenover de eigen groep echter mede strategisch bepaald. Dit wil zeggen dat actoren meer verdienen door samenwerking met en vertrouwen in een groepslid vanwege wederkerig gedrag en zichzelf vervullende verwachtingen. Bovendien laten Goette e.a. (2006) zien dat hoewel groepssamenwerking frequenter is, een groepslid strenger gestraft wordt in geval van liftersgedrag. Dit betekent dat *in-group favoritism* zoals waargenomen in die studies niet

noodzakelijk betekent dat proefpersonen meer pro-sociale motieven hebben jegens de eigen groep.

Gueth e.a. (2008) en Bouckaert en Dhaene (2004) rapporteren anderzijds dat de sociale identiteit van Alter het vertrouwen en de betrouwbaarheid niet significant aantast in het vertrouwensspel. Bahry, Kosolapov, Kozyreva en Wilson (2005) vinden evenmin substantieel verschil tussen de niveaus van *in-group*- en *out-group*-vertrouwen. Whitt en Wilson (2007) doen een experiment in naoorlogs Bosnië-Herzegovina met proefpersonen uit ethnische groepen die jarenlang met elkaar in conflict zijn geweest. Zelfs in deze context was het waargenomen *in-group favoritism* zeer zwak.

Ten slotte vermelden sommige studies zelfs *out-group favoritism*. Gil-White (2003) beschrijft een interethnisch ultimatumspel experiment met Mongolen en Kazakken in West-Mongolië en vindt dat proefpersonen meer aanbieden aan een niet-groepslid dan aan een groepslid en dat proefpersonen moeilijker een aanbod afwijzen van niet-groepsleden dan van groepsleden. Heap en Patrick (2010) rapporteren ook *out-group favoritism* in een vertrouwensspelexperiment met het Gisu-volk van Uganda. *Out-group favoritism* lijkt zich niet te beperken tot alleen exotische groepen. Op grond van representatieve data over autochtone Duitse proefpersonen die het gevangenendilemma spelen met proefpersonen met een immigratie-achtergrond, vermelden Veit en Koopmans (2010) ook *out-group favoritism* bij die autochtone Duitse proefpersonen. *Out-group favoritism* is een zeer recente en verrassende observatie, gezien de dominantie van de klassieke sociaalpsychologische theorieën in de literatuur.

De eerste reactie op afwezigheid van *in-group favoritism* of het bestaan van *out-group favoritism* is doorgaans dat dit wordt toegeschreven aan sociale wenselijkheid. Proefpersonen kunnen negatieve gevoelens over de *out-group* tijdens de experimenten of het invullen van vragenlijsten onderdrukt hebben. Sociale wenselijkheid lijkt echter niet de belangrijkste drijvende kracht te zijn achter experimenten die geen *in-group favoritism* rapporteren. Bahry e.a. (2005) bespreken dit onderwerp redelijk uitgebreid. Bahry e.a. (2005) werken met interviewers van dezelfde ethnische groep als de respondenten, wat mogelijke socialewenselijkheidseffecten zou verminderen. Toch rapporteren zij substantiële niveaus van *out-group*-vertrouwen. Bovendien geven hun proefpersonen niet 'simpelweg mechanisch positieve antwoorden over interethnische relaties' maar *out-group*-vertrouwen varieert over verschillende *out-groups*. Bovendien, wanneer alleen sociale wenselijkheid het gebrek aan *in-group favoritism* veroorzaakt, zou dat ook van invloed moeten zijn op de antwoorden van proefpersonen op andere psychologische schalen zoals de perceptie van sociale afstand, stereotiepe kenmerken etc. Met andere woorden, we zouden bijvoorbeeld niet zien dat proefpersonen meer afstand voelen tegenover de *out-group* dan tegenover de eigen groep of dat ze verschillende stereotiepe trekken rapporteren over de *in-group* en de *out-group*. Zoals we hieronder echter zullen beschrijven onderscheiden proefpersonen *out-group* en *in-group* wanneer bijvoorbeeld waargenomen sociale afstand wordt gemeten.

Aangezien dit een recent waargenomen verschijnsel is, moet er meer onderzoek plaatsvinden om de precieze mechanismen uit te werken die tot *out-group favoritism* leiden. Er zijn enkele verklaringen voorgesteld. Heap en Patrick (2010) stellen dat *out-group favoritism* functioneert als een onvoorwaardelijke gift die helpt voorkomen dat potentiële conflicten tussen groepen tot uitbarsting komen. Gil-White (2003) vraagt de proefpersonen na zijn ultimatumspel waarom ze meer aanboden aan de *out-group*. Een van de twee meest voorkomende antwoorden die hij kreeg, is in lijn met deze onvoorwaardelijke-giftverklaring: 'Ik wil geen onbegrip tussen de groepen aanmoedigen.' De werking van *out-group favoritism* in de preventie van potentiële conflicten stemt ook overeen met een gebruikelijk kenmerk van contexten waarin *out-group favoritism* wordt gezien. *Out-group favoritism* lijkt op te treden bij de interactie tussen echte ethnische

groepen in plaats van artificiële, zoals minimale groepen. Dit is zeker van toepassing op ons geval. *Out-group favoritism* impliceert precies het tegenovergestelde van *H2a*, dus:

Altruïsme (θ) zal groter zijn tegenover de out-group dan tegenover de in-group (H2b).

Een ander mechanisme kan de verklaring zijn voor een speciale vorm van *out-group favoritism*. Onderzoek toont aan dat groepsleden met hoge status zich altruïstischer gedragen tegenover groepsleden met lage status dan tegenover groepsleden met hoge status (Hong & Bohnet, 2007; Liebe & Tusic, 2010). Hong en Bohnet (2007) en Liebe en Tusic (2010) verklaren dit statuuseffect aan de hand van de socialeruiltheorie (Blau, 1964). Lagestatusgroepen verlenen privilege en status aan hogestatusgroepen, en in ruil daarvoor nemen hogestatusgroepen meer verantwoordelijkheid en gedragen ze zich altruïstischer tegenover lagestatusgroepen. Dus waar interacterende groepen duidelijk te onderscheiden zijn als lage- en hogestatusgroepen kan *out-group favoritism* van de kant van de hogestatusgroep verklaard worden als een statuuseffect. Dit statuuseffect kan een verklaring zijn voor *out-group favoritism* van Turkse en Nederlandse proefpersonen tegenover Turks-Nederlandse proefpersonen. Turkse Nederlanders behoren tot de minst geaccepteerde en meest gediscrimineerde groepen in Nederland (Verkuyten & Yildiz, 2006; Verkuyten & Zaremba, 2005). En het is niet veel beter voor Turkse Nederlanders als we kijken naar de attitudes van niet-geëmigreerde Turken jegens hen. Turkse immigranten in Europa in het algemeen en Turkse Nederlanders in het bijzonder zijn ook slachtoffer van afwijzing en discriminatie door niet-geëmigreerde Turken (Mandel, 1990). Met andere woorden: Turkse Nederlanders zouden gezien kunnen worden als lagestatusgroep door zowel Turkse als Nederlandse proefpersonen. Dus dit leidt tot de volgende hypothese:

Altruïsme (θ) van Turkse (Nederlandse) proefpersonen zal groter zijn tegenover Turks-Nederlandse proefpersonen dan tegenover Turkse (Nederlandse) proefpersonen (H2c).

Het is echter onduidelijk hoe Turkse en Nederlandse proefpersonen elkaars status inschatten. Daarom beperken we *H2c* tot (i) het verschil tussen de Turken vs. Turkse-Nederlanders (T.TN) en Turken vs. Turken (T.T) condities, en (ii) het verschil tussen de Nederlanders vs Turkse Nederlanders (N.TN) en de Nederlanders vs. Nederlanders (N.N) condities.

Let wel: *H2a* en *H2b* zijn inconsistent en een nul-uitkomst zou niet tot een duidelijk resultaat leiden. Deze twee hypothesen verwijzen echter naar verschillende mechanismen en er bestaan meer rechtstreekse manieren om deze mechanismen te toetsen. Bijvoorbeeld, *H2a* voorspelt niet alleen *in-group favoritism* maar ook een toenemende samenhang tussen de perceptie van sociale afstand tegenover Alter en altruïsme. In de resultatenparagraaf hieronder onderzoeken we de samenhang tussen perceptie van sociale afstand en sociale voorkeuren als nader uitgewerkte toets van *H2a*. Bovendien levert het mechanisme dat ten grondslag ligt aan *H2c* ook de meer gedetailleerde voorspelling op dat de mate van *out-group favoritism* hoger zal zijn bij een vergelijking van N.N.- versus N.TN.-condities. Dit is omdat Nederlanders en Turkse Nederlanders werkelijk interacterende groepen zijn en de bronnen voor conflicten groter zijn tussen deze groepen. Kortom, er zijn manieren om deze twee tegengestelde hypothesen gedetailleerder te toetsen.

3 Methoden

3.1 Proefpersonen

Net als bij Hermann e.a. (2008) zijn al onze proefpersonen niet-afgestudeerde Turkse, Nederlandse en Turks-Nederlandse studenten. Afgezien van de sociale groep van Ego en Alter zijn de proefpersonen onderling gelijk qua leeftijd, opleiding en waarschijnlijk ook sociaal-economische status dan bij een steekproef onder niet-studenten. Het is dus onwaarschijnlijk dat waargenomen effecten van sociale identiteit op het gedrag van proefpersonen moeten worden toegeschreven aan verschillen in de samenstelling van de proefpersonenpools.

Turkse steekproef: we recruteerden 113 Turkse studenten van de Bogazici Universiteit in Istanbul. Deze studenten werden geworven via een intekenlijst op een aanplakbord van de faculteit Psychologie. Studenten uit elke studierichting konden zich opgeven voor een van de zes sessies door hun naam op de lijst te zetten. De Bogazici Universiteit is een openbare universiteit met een westers geïntereerd opleidingssysteem. Met vooral middenklassestudenten is deze universiteit vergelijkbaar met westerse equivalenten. De Turkse data in Gaechter e.a. (2010) en Hermann e.a. (2008) waren ook verzameld aan de Bogazici Universiteit.

Nederlandse steekproef: de Nederlandse steekproef omvat 103 Nederlandse studenten van de Universiteit Utrecht, geworven via ORSEE (Greiner, 2004). Ze werden uitgenodigd voor een van de acht sessies op het Experimental Lab for Sociology en Economics (ELSE). Bij de werving van deze Nederlandse studenten besteedden we er speciale aandacht aan om de Nederlandse steekproef zo gelijk mogelijk te maken aan de Turkse steekproef met betrekking tot geslacht, leeftijd en studierichting. Vooral economiestudenten neigen tot enigszins ander gedrag dan andere studenten, dus dat was een van de factoren die we probeerden te balanceren in de proefpersonenpools. Tabel 1 toont de samenstelling van de proefpersonenpools in dit opzicht.

Turks-Nederlandse steekproef: deze steekproef kwam op een andere manier tot stand. Omdat het veel moeilijker was Turks-Nederlandse studenten te bereiken, gebruikten we verschillende wervingsmethoden. We e-mailden naar Turkse namen in de e-maildatabase van de Universiteit Utrecht en andere studenten-e-mailgroepen. We plaatsten een advertentie in een universiteitskrant. Ten slotte gebruikten we sociale contacten en een **Turksepizzakraam** om studenten van Turkse afkomst te bereiken die het grootste deel van hun leven in Nederland hebben doorgebracht. Deze Turks-Nederlandse studenten werden uitgenodigd voor de geplande sessies op het ELSE-lab van de Universiteit Utrecht. Wanneer studenten niet in de gelegenheid waren om deze sessies bij te wonen, vulden ze het experimentboekje thuis in. Dit resulteerde in de deelname van 40 Turks-Nederlandse proefpersonen aan het experiment.

Tabel 1: Beschrijving van proefpersonen

(a) Samenstelling van proefpersonenpools

Pool	% man	% economie	Gem.leeftijd
Turks	27	13	21
Turks-Nederlands	54	3	22
Nederlands	27	16	22

(b) Aantal proefpersonen per conditie

Ego's identiteit	Alters identiteit		
	Turks	Turks-Nederlands	Nederlands
Turks	38	37	38
Turks-Nederlands	23		17
Nederlands	34	35	34

3.2 Onderzoeksopzet en procedure

In het experiment werden proefpersonen uit de drie sociale groepen met elkaar gematcht. We gebruikten een 3 (Ego's sociale groep) bij 3 (Alters sociale groep) minus 1 conditie, tussenproefpersonen-onderzoeksopzet (between subjects design). Het oorspronkelijke plan was een 3×3 full factorial design, maar vanwege het relatief lage aantal proefpersonen in de Turks-Nederlandse steekproef, moesten we één conditie uitsluiten: Turks-Nederlands vs. Turks-Nederlands. De sociale groep van Alter waarmee Ego werd gematcht was gerandomiseerd. Dit resulteerde in de verdeling van het aantal proefpersonen per conditie zoals te zien in tabel 1. We kozen voor een tussenproefpersonen-onderzoeksopzet om de globale onderzoeksopzet van het experiment verborgen te houden en daarmee de mogelijke invloed van sociale wenselijkheid te beperken. Een proefpersoon kende alleen de sociale identiteit van de groep waaraan hij/zij gekoppeld was, maar wist niet dat het experiment betrekking had op drie sociale groepen.

De proefpersonen kregen het experimentboekje, dat begon met algemene instructies waarin belangrijke elementen van het experiment werden benadrukt zoals anonimiteit en interactie met werkelijke partners (Friedman & Cassar, 2004). Het is bijna onmogelijk om te garanderen dat alle proefpersonen de procedure volledig vertrouwden, zoals wat betreft het echt bestaan van andere deelnemers. Om vertrouwen te winnen benadrukten we dat het experiment was goedgekeurd door de ethische commissie en we sloten een korte verklaring bij van de toezichthouder van het project met contactgegevens van de onderzoekers voor meer informatie. Turkse proefpersonen deden het experiment in het Turks, Nederlandse proefpersonen in het Nederlands. Turks-Nederlandse proefpersonen kregen de keuze om het experiment in het Turks of in het Nederlands te doen. Naast de auteurs hebben twee andere deskundigen in die talen de vertalingen gedubbelcheckt.

Het spelen van het spel: na deze algemene instructies speelde een proefpersoon 18 dictatorspellen zonder feedback, gekoppeld aan een onbekende uit de sociale targetgroep. Elk van deze dictatorspellen omvatte twee keuzes waarbij iedere keuze een uitbetaling behelsde voor Ego en Alter uit de sociale targetgroep. In elk dictatorspel werd per toeval een andere ontvanger geselecteerd uit de targetgroep. Zie de Appendix voor details van de gebruikte dictatorspellen. De

proefpersonen waren geïnstrueerd om één van de alternatieven te kiezen in het dictatorspel, op basis van hun voorkeur. De proefpersonen waren expliciet geïnformeerd over de sociale identiteit van Alter. We vertelden dat we een aantal studenten geworven hadden (afhankelijk van de conditie, Turks, Turks-Nederlands of Nederlands van de Bogazici Universiteit of de Universiteit Utrecht) en de ontvanger in het dictatorspel zou een per toeval geselecteerde proefpersoon zijn uit de groep waaraan de proefpersoon was gekoppeld. We maakten ook duidelijk dat er in elk dictatorspel een nieuwe ontvanger per toeval uit de targetgroep zou worden geselecteerd, dus de spellen werden niet herhaald ('stranger matching'). Naast de uitbetalingen ten gevolge van hun beslissingen in het dictatorspel verdienden proefpersonen ook passief geld in de rol van ontvanger van andere per toeval geselecteerde deelnemers uit de targetgroep.

De 18 dictatorspellen werden geconstrueerd op basis van Aksoy en Weesie (2010). De uitbetalingen in deze 18 dictatorspellen werden gekozen om efficiënte statistische schatting van θ - en β -parameters mogelijk te maken. De volgorde van de 18 dictatorspellen was gerandomiseerd per proefpersoon. Proefpersonen werden betaald voor alle spellen.

Sociale-afstandspereceptie van Alter: in het experiment manipuleerden we de targetgroep waaraan Ego gekoppeld was. Maar mogelijkerwijs discrimineerden proefpersonen de *out-group* niet, omdat ze de targetgroep niet als sociaal-op-afstand ervoeren. Ter controle pasten we twee klassieke attitudemetingen toe tegenover Turken, Turkse Nederlanders en Nederlanders, namelijk de Bogardus sociale-afstandsmeting en de gevoelsthermometer (Hagendoorn, Drogendijk, Tmanov & Hraba, 1998). De Bogardus sociale-afstandsmeting omvatte drie items waarin gevraagd werd hoe een proefpersoon zich zou voelen als een Turks/Turks-Nederlands/Nederlands persoon een relatie zou worden door huwelijk/als klasgenoot/als buurman/buurvrouw (1=zeer negatief, 9=zeer positief). Cronbach's α voor deze drie items is groter dan 0.8 in al onze experimentele condities. De Bogardus sociale-afstandsmaat wordt berekend als gemiddelde van deze drie items. Bij de thermometermeting werd proefpersonen gevraagd hun gevoel tegenover Turken/Turkse Nederlanders /Nederlanders uit te drukken op een schaal van 0 (zeer negatief) tot 100 (zeer positief).

Betaling: voor vertrek kreeg iedere proefpersoon een aanwezigheidsvergoeding van vijf euro contant uitbetaald (of tien lira's in Turkije). Nadat de proefpersonen het experiment hadden voltooid, kregen ze ook een laatste betalingsinstructie voor de verdiensten die ze in het experiment hadden verzameld. Aangezien de koppeling van proefpersonen met andere proefpersonen en de berekening van hun uiteindelijke verdiensten pas mogelijk was nadat alle proefpersonen het experiment hadden voltooid, vond de betaling vier weken later plaats. De proefpersonen kregen de keuze om de betaling op hun bankrekening te ontvangen of de betaling persoonlijk in ontvangst te nemen met een codestrookje. Slechts drie proefpersonen wilden de betaling persoonlijk in ontvangst nemen. Om de anonimiteit te garanderen gaven proefpersonen hun bankrekeningnummer en naam in een gesloten en verzegelde envelop, apart van het experimentboekje. Na koppeling van de beslissingen van de proefpersoon met andere proefpersonen met behulp van unieke identificatienummers die op de experimentboekjes waren gedrukt werden de totale verdiensten van de proefpersonen berekend en overgemaakt of overhandigd. De proefpersonen waren goed geïnformeerd over deze betalingsprocedure. We hoorden niets over verwarring rond de betalingsprocedure, over ongeloof dat de proefpersonen de spellen met echte mensen speelden, of over wantrouwen of de betalingen werkelijk zouden plaatsvinden.

4 Resultaten

4.1 Manipulatiecheck, sociale-afstandsperceptie en gevoelsthermometer

Figuur 1 toont de gemiddelde sociale afstand tegenover Turken, Turkse Nederlanders en Nederlanders. Het is duidelijk dat proefpersonen zich verschillend voelen tegenover de drie sociale groepen. Alle hier besproken verschillen zijn statistisch significant op $\alpha = 0.05$ niveau voor tweezijdige gepaarde t -toetsen, tenzij anders aangegeven. Turken vinden de afstand tot andere Turken het kleinst en de afstand tot Nederlanders het grootst, de Turkse Nederlanders zitten daartussenin. Toch is het verschil tussen de sociale-afstandsperceptie van Turken tegenover Turkse Nederlanders en Nederlanders statistisch niet significant. Nederlanders vinden de afstand tot Turken het grootst en tot Nederlanders het kleinst, weer met Turkse Nederlanders ertussenin. Turkse Nederlanders vinden de afstand tot Turken het kleinst en tot Nederlanders het grootst. Hoewel Turkse Nederlanders zich dichterbij Turken voelen staan dan bij andere Turkse Nederlanders, is het verschil tussen de twee statistisch niet significant ($t(36) = -0.24$, $p(\text{tweezijdig}) = 0.8$).

De gevoelsthermometer geeft bijna hetzelfde patroon. De enige afwijking is dat Nederlanders nu geen verschil maken tussen Turken en Turkse Nederlanders ($t(101) = -0.69$, $p(\text{tweezijdig}) = 0.5$). Ook hier lijken Turkse Nederlanders een warmer gevoel te hebben tegenover Turken dan tegenover andere Turkse Nederlanders, maar het verschil is statistisch insignificant ($t(34) = -0.73$, $p(\text{tweezijdig}) = 0.47$). Pearsons correlatiecoëfficiënt tussen de thermometerschaalwaarden en de Bogarduschaalwaarden over alle 8 condities is 0.52 ($p(\text{tweezijdig}) < 0.01$).

Samenvattend: proefpersonen maken een onderscheid tussen de drie sociale groepen, waarbij ze de minste afstand ervaren tot hun eigen sociale groep. De enige uitzondering zijn Turkse Nederlanders die zowel Turken als andere Turkse Nederlanders vergelijkbaar als *in-group* ervaren, en de Nederlanders als *out-group*.

We kunnen ons afvragen of deze twee schalen de sociale afstand tegenover de targetgroep als geheel dekken, maar niet tegenover studenten vanuit de targetgroep. Eén item in de Bogardus sociale-afstandsmaat betreft expliciet studenten, met de vraag wat een proefpersoon zou voelen als een Turk/Turkse Nederlander/Nederlander klasgenoot zou worden. Een afzonderlijke analyse van dit item geeft echter dezelfde resultaten als de gecombineerde schaal.

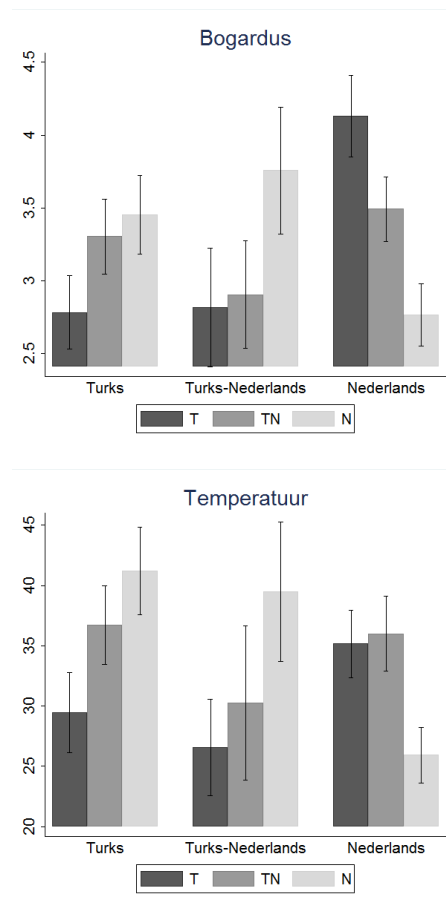
4.2 Sociale voorkeuren: altruïsme en ongelijkheidsaversie

In een dictatorspel met twee alternatieven prefereert een proefpersoon alternatief A boven alternatief B als het nut van alternatief A groter is dan van alternatief B , dus als $U_A > U_B$. Vanwege de toevalsterm in de nutsfunctie hangt of $U_A > U_B$ het geval is niet alleen af van de uitbetalingen in het spel en de socialevoorkeursparameters, maar ook van de toevalige evaluatiefout. Dus kunnen we alleen iets zeggen over de waarschijnlijkheid dat een proefpersoon alternatief A prefereert boven B . Derhalve:

$$\begin{aligned}\Pr(U_A > U_B) &= \Pr((x_A + \theta y_A - \beta|x_A - y_A| + \varepsilon_A) > (x_B + \theta y_B - \beta|x_B - y_B| + \varepsilon_B)) \\ &= \Pr(\Delta_x + \theta \Delta_y - \beta \Delta_{xy} > \Delta_\varepsilon)\end{aligned}$$

waarbij $\Delta_x = x_A - x_B$ het verschil in uitbetalingen tussen alternatief A en alternatief B voor Ego, $\Delta_y = y_A - y_B$ het verschil in uitbetalingen tussen alternatief A en B voor Alter, $\Delta_{xy} = |x_A - y_A| - |x_B - y_B|$, en $\Delta_\varepsilon \sim N(0, 2\tau^2)$ het verschil tussen de alternatieven in de evaluatiefouten. We nemen aan dat het parameterpaar (θ, β) een bivariate normaalverdeling volgt waarvan de parameters afhankelijk zijn van Ego's en Alters sociale groep. Met deze aannames is vergelijking (2) op te vatten als een 'probit regressiemodel'. De verwachtingen en (co)varianties van (θ, β) variëren per experimentele conditie, dus afhankelijk van Ego's en Alters sociale groep, en kunnen worden geschat met een multiniveau-probitmodel met random coëfficiënten. In dit multiniveau-probitmodel is de afhankelijke variabele een keuze van een proefpersoon in een dictatorspeel. De onafhankelijke variabelen zijn de drie termen die de verschillen in uitkomsten representeren tussen de twee keuzes van een dictatorspeel, namelijk Δ_x , Δ_y en Δ_{xy} . Let wel: Δ_x is een offset, een onafhankelijke variabele met vaste (niet geschatte) coëfficiënt 1.

Figuur 1: Gemiddelde sociale-afstandsperceptie van Turken, Turkse Nederlanders en Nederlanders tegenover Turken (T), Turkse Nederlanders (TN) en Nederlanders (N), en de bijbehorende 95% betrouwbaarheidsintervallen.

Dit impliceert dat er, per experimentele conditie, een randomcoëfficiëntenmodel van proefpersonen is, dat beschreven wordt met de verwachtingen en (co-)varianties van de θ - en β -parameters en dat onze proefpersonen een steekproef vormen uit deze populaties. We schatten eenvoudigweg die verwachtingen en varianties in de populatie. Door 'fixed effects' te hanteren

kunnen we een θ en een β schatten per proefpersoon, zonder de additionele assumptie te maken van bivariate normaliteit. We kozen een ‘random effects’-benadering omdat van ‘fixed effects’-benaderingen bekend is dat ze inconsistente schattingen van de parameters opleveren, met name als het aantal waarnemingen per proefpersoon beperkt is, zoals in onze onderzoeksoepzet (Andersen, 1980). Bovendien zijn we meer geïnteresseerd in kenmerken van populaties dan in deze individuele proefpersonen. Voor details van deze schattingsmethode en een bespreking van de aannames van het model, zie Aksoy en Weesie (2012a).

We schatten een multiniveau-probitmodel zoals boven beschreven voor elk van de acht Ego-Alter-combinaties, met het Stataprogramma GLLAMM (Rabe-Hesketh, Skrondal & Pickles, 2002). In alle acht de experimentele condities laten Waldtests zien dat de correlaties tussen θ en β statistisch insignificant waren. We voerden dezelfde analyses uit zonder deze correlatie tot nul te beperken en de resultaten waren in feite identiek. Tabel 2 geeft een selectie van de resultaten die relevant zijn voor onze hypothesen: de verwachting van θ en β per conditie, en de standaardfouten van deze parameterschattingen. In de Appendix is een gedetailleerde tabel opgenomen met schattingen van alle parameters, dus inclusief de varianties van θ en β , log-likelihoods, aantal waarnemingen etc. per experimentele conditie. Aan de hand van de verwachtingen en hun standaardfouten in tabel 2 kunnen we een toets uitvoeren voor elke (lineaire) combinatie van die verwachtingen: aangezien we een tussen-proefpersonenonderzoeksoepzet gebruiken zijn de schattingen voor de acht groepen statistisch onafhankelijk. Hieronder bespreken we enkele statistische toetsen van onze hypothesen.

4.2.1 Ego-effecten

Vergelijk eerst de Turkse vs. Turkse (T.T) en Nederlandse vs. Nederlandse (N.N) condities. *H1a* voorspelt dat het gemiddelde altruïsme (θ) lager zal zijn in de T.T- conditie dan in de N.N- conditie. Inderdaad is de verwachting van θ lager in de T.T- conditie dan in de N.N- conditie ($z = -2.43$, $p(\text{eenzijdig}) < 0.01$). Volgens *H1b*, zouden Turkse Nederlanders de grootste ongelijkheidsaversie moeten hebben. Gemiddeld lijken Turkse Nederlanders inderdaad de hoogste waarden te hebben op de ongelijkheidsaversie-parameter β . Aangezien we geen Turks-Nederlandse vs. Turks-Nederlandse (TN.TN) conditie hebben, is het echter niet goed mogelijk om de Turkse Nederlanders te vergelijken met Turken en Nederlanders. Zoals vermeld in figuur 1 zien Turkse Nederlanders Turken als *in-group* en maken ze geen verschil in sociale afstand tussen Turken en andere Turkse Nederlanders. Dus gebruiken we de Turks-Nederlandse versus Turkse (TN.T) conditie om Turkse Nederlanders te vergelijken met Turken en Nederlanders. Zoals *H1b* voorspelt, is het gemiddelde van β in de TN.T- conditie hoger dan die in de T.T- conditie ($z = 2.21$, $p(\text{eenzijdig}) < 0.05$) en in de N.N- conditie ($z = 1.92$, $p(\text{eenzijdig}) < 0.05$).

Aanvullend vermelden we dat het gemiddelde van de ongelijkheidsaversie-parameter β niet significant verschilt tussen de T.T- en de N.N- condities ($z = -1.55$, $p(\text{tweezijdig}) = 0.12$). We hebben geen hypothesen geformuleerd over de altruïsme-parameter θ voor Turkse Nederlanders. Het overall gemiddelde van θ in de TN.T- conditie verschilt niet significant van dat in de T.T- conditie ($z = 0.82$, $p(\text{tweezijdig}) = 0.41$) en dat in de N.N- conditie ($z = -1.36$, $p(\text{tweezijdig}) < 0.18$).

Tabel 2: Verwachtingen μ en tussen haakjes standaardfouten van de verwachtingen van de altruïsme-parameter θ en de ongelijkheidsaversie-parameter β , per conditie. T=Turks, TN=Turks-Nederlands, N=Nederlands. Zie de Appendix voor verdere resultaten.

Ego	Alter					
	T		TN		N	
	μ_θ	μ_β	μ_θ	μ_β	μ_θ	μ_β
T	-0.066+	0.030	0.070	0.094+	-0.069	0.112*
	(0.036)	(0.034)	(0.070)	(0.056)	(0.053)	(0.046)
TN	-0.245	0.589**			-0.092	0.167*
	(0.215)	(0.250)			(0.066)	(0.080)
N	0.104*	0.081**	0.123**	0.091**	0.049	0.104**
	(0.041)	(0.024)	(0.039)	(0.031)	(0.030)	(0.033)

** $p < 0.01$; * $p < 0.05$; + $p < 0.1$ voor tweezijdige toetsen.

4.2.2 Alter-effecten

We vinden geen bewijs voor een *in-group-bias* bij de altruïsme-parameter θ ($H2a$). In tegendeel, in overeenstemming met $H2b$ is het gemiddelde altruïsme hoger tegenover de *out-group* dan tegenover de *in-group* voor de Turken en Nederlanders. De gevallen waar het effect van Alter statistische significantie nadert, zijn echter degene die voorspeld werden door $H2c$: het gemiddelde van θ is hoger in de T.TN-conditie dan in de T.T-conditie ($z = 1.72$, $p(\text{eenzijdig}) < 0.05$). Evenzo is het gemiddelde van θ hoger in de N.TN-conditie dan in de N.N-conditie ($z = 1.52$, $p(\text{eenzijdig}) = 0.06$). Voor de ongelijkheidsaversie-parameter β is het effect van Alter heel klein en de enige zichtbare maar statistisch insignificante verschillen zijn die tussen de T.TN- en T.N-condities ($z = 1.44$, $p(\text{tweezijdig}) = 0.15$) en tussen de TN.T- en TN.N-condities ($z = 1.61$, $p(\text{tweezijdig}) = 0.11$).

Aangezien de resultaten voor de Alter-effecten niet erg overtuigend zijn en we twee tegengestelde hypothesen $H2a$ en $H2b$ hebben, voeren we aanvullende analyses uit. We gebruikten de Mplus software (Muthén & Muthén, 1998–2010) en pasten drie afzonderlijke modellen toe voor de Turkse, Turks-Nederlandse en de Nederlandse steekproef. In die modellen worden de verwachtingen van θ en β geschat afhankelijk van Alters sociale groep, terwijl voor de statistische eenvoud de varianties van θ en β en die van evaluatieterm invariant werden gehouden over Alters sociale groep. Aksoy en Weesie (2012b) geeft een gedetailleerde beschrijving van de Mplus-syntax voor het fitten van zulke modellen. In dit model werd θ regresseerd op een latente variabele die sociale afstand representeert en gemeten wordt door de drie Bogardus-items en de temperatuurmeting. We vinden dat sociale-afstand geen significant effect heeft op θ voor de Turken en Turkse Nederlanders, maar wel een statistisch significant *positief* effect op θ voor de Nederlanders ($b = 0.042$, $z = 2.67$, $p(\text{tweezijdig}) < 0.01$). Bovendien, wanneer wordt gecontroleerd voor sociale afstand, zijn de gemiddelden van θ in de N.T- ($b = 0.106$, $z = 2.14$, $p(\text{tweezijdig}) = 0.03$) en N.TN- ($b = 0.081$, $z = 0.734$, $p(\text{tweezijdig}) = 0.08$) condities beide significant hoger dan dat in de N.N-conditie. Ook voor Turken geldt dat het gemiddelde van θ in de T.TN-conditie significant hoger is dan dat in de T.T-conditie ($b = 0.147$, $z = 2.22$, $p(\text{tweezijdig}) = 0.03$), wanneer wordt gecontroleerd voor sociale afstand. Deze resultaten steunen $H2a$ niet, en ondersteunen $H2b$ en $H2c$ ten dele.

Ten slotte: in onze proefpersoonpool heeft geslacht geen significant effect op (θ, β) . Dit is belangrijk omdat er verhoudingsgewijs meer mannelijke proefpersonen zaten in de Turks-Nederlandse groep.

5 Samenvatting en conclusies

In deze studie doen we verslag van een internationaal, interethnisch laboratoriumexperiment met Turkse, Nederlandse en Turks-Nederlandse proefpersonen (proefpersonen van Turkse origine uit Nederland). Met deze onderzoeksopzet onderzoeken we de invloed van Ego's en Alters sociale groep op Ego's sociale voorkeuren. We bekijken twee soorten sociale voorkeuren: (1) altruïsme, dat zorg weerspiegelt om het resultaat van Alter en (2) ongelijkheidsaversie ofwel de voorkeur om het absolute verschil tussen de resultaten van Ego en Alter te minimaliseren. In onze analyse nemen we aan dat deze twee soorten sociale voorkeuren afhangen van de sociale groepen van Ego en Alter.

We vinden dat Turken gemiddeld minder belang hechten aan het resultaat van Alter en aan de ongelijkheid tussen Ego en Alter dan Nederlanders. Met andere woorden: Turken hebben gemiddeld meer zelfzuchtige voorkeuren dan Nederlanders. Dit resultaat stemt overeen met de steeds waargenomen relatief lage niveaus van samenwerking en vertrouwen in Turkije vergeleken met West-Europese landen. Voor zover we weten doen wij met ons onderzoek als eersten verslag van sociale voorkeuren van Turkse Nederlanders. Zoals we voorspelden, vinden we dat Turkse Nederlanders een veel grotere afkeer hebben van ongelijkheid dan zowel Turken als Nederlanders: in de minderheid zijn lijkt de ongelijkheidsaversie te versterken.

We analyseren ook de effecten van Alters sociale groep op Ego's sociale voorkeuren. In tegenstelling tot wat we verwachten op basis van klassieke sociaalpsychologische theorieën, vinden we geen *in-group favoritism*. We zien juist enig *out-group favoritism*: proefpersonen neigen ertoe meer belang te hechten aan het resultaat van Alter wanneer Alter niet tot de eigen groep behoort dan wanneer hij een groepslid is. *Out-group favoritism* is echter geen sterke en algemene trend, maar is vooral beperkt tot de gevallen waar Turkse en Nederlandse proefpersonen gekoppeld zijn aan Turks-Nederlandse proefpersonen. Ook zien we voor de Nederlandse proefpersonen, dat het belang dat een proefpersoon verbindt aan het resultaat van Alter *toeneemt* met perceptie van sociale afstand tegenover Alter. Dus afwezigheid van *in-group favoritism* en een milde vorm van *out-group favoritism* lijken zowel op individueel als contextueel niveau te gelden.

Deze uitkomsten over de afwezigheid van een *in-group bias* en de aanwezigheid van enige *out-group bias* leiden opnieuw tot de inconsistente resultaten zoals vermeld in de literatuur en vragen om een andere benadering dan simpelweg toepassen van klassieke sociaalpsychologische theorieën op speltheoretische experimenten. Het blijft vooralsnog een puzzel onder welke condities *in-group favoritism* zich voordoet, onder welke condities het verdwijnt of zelfs *out-group favoritism* optreedt. Dit is in elk geval een belangrijke richting voor toekomstig onderzoek. Het onderwerp lijkt verscheidene dimensies te hebben. Ten eerste is de aard van groepen een voordehandliggende factor die kan bepalen of de *in-group* wordt voorgetrokken: bijvoorbeeld of het minimale groepen zijn of echte groepen, of leden van de *in-group* persoonlijk contact met elkaar hebben, of een interactie anoniem verloopt of niet, enzovoort. Bovendien zijn statusverschillen tussen groepen, zoals hierboven besproken een factor die *in-group-* versus *out-group-*voorkeuren beïnvloedt. Ten tweede zou de aard van de interactie een belangrijke factor voor *out-group*-sentimenten kunnen zijn. Wanneer Ego interacteert met een *out-group* Alter

zouden Ego's sociale voorkeuren ten opzichte van Alter, Ego's keuzes en Ego's verwachtingen over voorkeuren en gedrag van Alter alsmede Alters werkelijke keuzes van invloed kunnen zijn op Ego's uitbetalingen. In onze onderzoeksopzet zijn de uitbetalingen in een gegeven dictatorspel met twee alternatieven geheel vastgelegd en wordt Ego's uitbetaling geheel bepaald door Ego's beslissingen. Alter is een passieve ontvanger. In veel andere soorten interacties kan Alter echter Ego's uitbetalingen beïnvloeden, zoals Ego ook die van Alter kan beïnvloeden. In zulke situaties zouden *out-group*-discriminatie en *in-group favoritism* kunnen optreden als gevolg van negatieve verwachtingen, niet van negatieve voorkeuren. Stel je een andere onderzoeksopzet voor. In deze alternatieve onderzoeksopzet zou Ego een vertrouwensspel spelen met een Alter en Ego zou de keuze krijgen om het spel te spelen met een *in-group* Alter of een *out-group* Alter. In zo'n onderzoeksopzet zouden de verwachte resultaten van de interactie beïnvloed kunnen worden door Alter. Dan zou je homofilie van Ego verwachten wanneer Ego *out-group*-discriminatie van Alter verwacht.

Concluderend suggereren onze resultaten dat ondanks het groeiende anti-immigratie klimaat, ondanks afnemend geloof in multiculturalisme en ondanks vijandigheid tussen sociale groepen, interacties tussen individuen van verschillende ethnische groepen niet noodzakelijk minder pro-sociale voorkeuren opleveren. In tegendeel, om de beroemde contacthypothese van Allport te herhalen (1954): interacties tussen groepen kunnen pro-sociale voorkeuren bevorderen.

6 Appendix

A1: In het experiment gebruikte dictatorspellen met twee alternatieven *A* en *B*

Spel	Keuze <i>A</i>		Keuze <i>B</i>	
	Jij krijgt	Ander krijgt	Jij krijgt	Ander krijgt
1	410	410	400	370
2	500	400	550	550
3	320	320	300	280
4	450	450	400	525
5	350	350	300	475
6	630	630	600	735
7	640	640	680	920
8	660	750	630	630
9	420	420	440	455
10	640	640	680	695
11	700	715	650	650
12	480	40	440	440
13	540	540	580	340
14	310	310	320	290
15	310	310	320	305
16	700	650	650	650
17	540	500	540	555
18	650	600	650	685

A2: Resultaten van de multiniveau-probitmodellen: De verwachtingen $E()$ en varianties $V()$ van de θ en β -parameter, de variantie (τ^2) van de evaluatiefout, de log-likelihood (LL), en het aantal proefpersonen (N-pp.) en beslissingen (N-besl.) per experimentele conditie.

Ego.Alter	$E(\theta)$	$E(\beta)$	$V(\theta)$	$V(\beta)$	$2\tau^2$	LL	N-pp.	N-besl.
T.T	-.066 (.037)	.030 (.034)	.035 (.014)	.029 (.013)	.103 (.016)	-337.463	38	684
T.TN	.070 (.070)	.094 (.056)	.150 (.060)	.079 (.035)	.175 (.033)	-356.130	37	666
T.N	-.069 (.053)	.112 (.046)	.073 (.033)	.044 (.023)	.336 (.071)	-392.862	37	666
TN.T	-.245 (.215)	.589 (.250)	.816 (.513)	.835 (.528)	.933 (.457)	-246.201	23	414
TN.N	-.092 (.066)	.167 (.080)	.024 (.028)	.057 (.046)	.711 (.286)	-193.741	17	306
N.T	.104 (.041)	.081 (.024)	.044 (.016)	.008 (.005)	.040 (.006)	-206.048	34	612
N.TN	.123 (.039)	.091 (.031)	.038 (.015)	.021 (.010)	.058 (.009)	-250.788	35	629
N.N	.049 (.030)	.104 (.033)	.020 (.010)	.026 (.011)	.047 (.008)	-238.087	34	612

*Standaardfouten tussen haakjes

Noten

1. Afdeling Sociologie, Faculteit Sociale and Gedragwetenschappen, Universiteit Utrecht, Heidelberglaan 2, 3584 CS, Utrecht, Nederland (e-mail: o.aksoy@uu.nl). We danken I. Ercan Alp en de Faculteit Psychologie van de Bogazici Universiteit voor de toestemming om het experiment uit te voeren aan de BU en voor hun hulp en gastvrijheid gedurende het experiment. We bedanken ook Werner Raub, Tobias Stark en Andreas Flache voor hun commentaar op concepten, Edwin Poppe voor zijn inbreng bij de opzet van het experiment en Ali Aslan Yildiz voor zijn steun bij het werven van proefpersonen. We bedanken Helma van der Mijl voor haar redactionele bijdragen. We betuigen onze erkentelijkheid voor de financiële steun van de Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek (NWO) onder dossiernummer 400-08-229.

Literatuur

- Aksoy, O. & Weesie, J. (2010). Hierarchical Bayesian analysis of biased beliefs and inequity aversion. *Onder Review*.
- Aksoy, O. & Weesie, J. (2011). Social motives and expectations in one-shot asymmetric prisoner's dilemmas. Te verschijnen in *Journal of Mathematical Sociology*.

- Aksoy, O. & Weesie, J. (2012a). Expectations of social orientations of others: A parametric test of the triangle, false consensus, and related hypotheses. *Journal of Experimental Social Psychology* 48(1), 45–54.
- Aksoy, O. & Weesie, J. (2012b). Simultaneous analysis of one's own social orientation and one's beliefs about the social orientations of others using Mplus: A supplementary research note to Aksoy & Weesie (2012a). <http://www.sciencedirect.com/science/MiamiMultiMediaURL/1-s2.0-S0022103111001922/1-s2.0-S0022103111001922-mmc1.pdf/272387/html/S0022103111001922/7b1d661da3d3f789cb0dc84a97c95dea/mmc1.pdf?MMCV=widget>
- Allport, G.W. (1954). *The nature of prejudice*. Cambridge, MA: Perseus Books.
- Andersen, E.B. (1980). *Discrete statistical models with social science applications*. North Holland.
- Anderson, L.R., DiTraglia, F.J., & Gerlach, J.R. (2011). Measuring altruism in a public goods experiment: a comparison of U.S. and Czech subjects. To verschijnen in *Experimental Economics*.
- Axelrod, R. (1984). *The evolution of cooperation*. Basic Books.
- Bahry, D., Kosolapov, M., Kozyreva, P. & Wilson, R.K. (2005). Ethnicity and trust: Evidence from Russia. *American Political Science Review* 99(4), 521–532.
- Banfield, E.C. (1958). *The moral basis of a backward society*. New York: Free Press.
- Blau, P.M. (1964). *Exchange and power in social life*. New York: Wiley.
- Blau, P.M. & Schwartz, J.E. (1984). *Crosscutting social circles. Testing a macro-structural theory of intergroup relations*. New York: Academic Press.
- Bornhorst, F., Inchino, A., Kirchkamp, O., Schlag, K.H. & Winter, E. (2010). Similarities and differences when building trust: the role of cultures. *Experimental Economics* 13, 260–283.
- Bouckaert, J. & Dhaene, G. (2004). Inter-ethnic trust and reciprocity: results of an experiment with small businessmen. *European Journal of Political Economy* 20, 869–886.
- Buchan, N.R., Grimalda, G., Wilson, R., Brewer, M., Fatas, E. & Foddy, M. (2009). Globalization and human cooperation. *Proceedings of the National Academy of Sciences* 106(11), 4138–4142.
- Buchan, N.R., Johnson, E.J. & Croson, R.T.A. (2006). Let's get personal: an international examination of the influence of communication, culture and social distance on other regarding preferences. *Journal of Economic Behavior and Organization* 60, 373–398.
- Buskens, V. & Raub, W. (2002). Embedded trust: control and learning. *Advances in Group Processes* 19, 167–2002.
- Charness, G. & Rabin, M. (2002). Understanding social preferences with simple tests. *Quarterly Journal of Economics* 117(03), 817–869.
- Chuah, S.H., Hoffmann, R., Jones, M. & Williams, G. (2007). Do cultures clash? Evidence from cross-national ultimatum game experiments. *Journal of Economic Behavior and Organization* 64, 35–48.
- Delhey, J. & Newton, K. (2005). Predicting cross-national levels of social trust: Global pattern or nordic exceptionalism. *European Sociological Review* 12(4), 311–327.
- Falk, A. & Zhender, C. (2007). Discrimination and in-group favoritism in a citywide trust experiment. <http://ideas.repec.org/p/zur/iewwpx/318.html>
- Fehr, E. & Gintis, H. (2007). Human motivation and social cooperation: Experimental and analytical foundations. *Annual Review of Sociology* 33, 43–64.
- Fehr, E. & Schmidt, K.M. (1999). A theory of fairness, competition and cooperation. *Quarterly Journal of Economics* 114, 817–868.
- Friedman, D. & Cassar, A. (2004). *Economics Lab*. London: Routledge.
- Gaechter, S., Hermann, B. & Thoeni, C. (2010). Culture and cooperation. *Philosophical Transactions of the Royal Society B Biological Sciences*, 365(1553), 2651–2661.
- Gheorghiu, M.A., Vignoles, V.L. & Smith, P.B. (2009). Beyond the United States and Japan: Testing Yamagishi's emancipation theory of trust across 31 nations. *Social Psychology Quarterly* 72(4), 365–383.
- Gil-White, F.J. (2003). Ultimatum game with an ethnicity manipulation. Results from Khovdiin Bulgan Sum, Mongolia. In J. Henrich, R. Boyd, S. Bowles & H. Gintis (Red.), *Foundations of Human*

- Sociality: Ethnography and Experiments in 15 small-scale societies* (pp. 260-305). Oxford: Oxford University Press.
- Gintis, H., Henrich, J., Bowles, S., Boyd, R. & Fehr, E. (2008). Strong reciprocity and the roots of human morality. *Social Justice Research* 21, 241–253.
- Goette, L., Huffman, D. & Meier, S. (2006). The impact of group membership on cooperation and norm enforcement: Evidence using random assignment to real social groups. *American Economic Review* 96(2), 212–216.
- Goette, L., Huffman, D. & Meier, S. (2012). The impact of social ties on group interactions: Evidence from minimal groups and randomly assigned real groups. *American Economic Journal: Microeconomics* 4(1), 101–115.
- Greiner, B. (2004). The online recruitment system ORSEE 2.0: A guide for the organization of experiments in economics. *Working Paper Series in Economics* 10. University of Cologne.
- Gueth, W., Levati, M.V. & Ploner, M. (2008). Social identity and trust: An experimental investigation. *Journal of Socio-Economics* 34, 1293–1308.
- Habyarimana, J., Humphreys, M., Posner, D. & Weinstein, J.M. (2007). Why does ethnic diversity undermine public goods provision? *American Political Science Review* 101(4), 709–725.
- Hagendoorn, L., Drogendijk, R., Tumanov, S. & Hraba, J. (1998). Inter-ethnic preferences and ethnic hierarchies in the former Soviet Union. *International Journal of Intercultural Relations* 11(3), 372–492.
- Hamamura, T. (2011). Social class predicts generalized trust but only in wealthy societies. Forthcoming in *Journal of Cross-Cultural Psychology*.
- Heap, S.P.H. & Patrick, S. (2010). Out-group favoritism. In D. Fetchenhauer, J. Pradel, E. Hoelzl, (Red.), *A boat trip through economic change. Proceedings of the IAREP/SABE/ICABEEP 2010 Conference Cologne* (pp. 40–41). PABST Science Publishers.
- Hermann, B., Thoenig, C. & Gaechter, S. (2008). Antisocial punishment across societies. *Science* 319, 1362–1367.
- Hong, K. & Bohnet, I. (2007). Status and distrust: The relevance of inequality and betrayal aversion. *Journal of Economic Psychology* 28, 197–213.
- Kuwabara, K., Willer, R., Macy, M.W., Mashima, R., Terai, S. & Yamagishi, T. (2007). Culture identity, and structure in social exchange: A web based trust experiment in the United States and Japan. *Social Psychology Quarterly* 70(4), 461–479.
- Liebe, U. & Tuit, A. (2010). Status groups and altruistic behavior in dictator games. *Rationality and Society* 22(3), 353–380.
- Mandel, R. (1990). Shifting centres and emergent identities: Turkey and Germany in the lives of Turkish Gastarbeiter. In D. F. Eickelman, J. Piscatori (Red.), *Muslim Travellers. Pilgrimage, migration, and the religious imagination* (pp. 153–171). London: Routledge.
- McFadden, D. (1974). Conditional logit analysis of qualitative choice behavior. In P. Zarembka (Red.) *Frontiers in Econometrics* (pp. 105–142). New York: Academic Press.
- Muthén, L. & Muthén, B. (1998–2010). *Mplus User's Guide*, 6th edn. Los Angeles, CA: Muthén and Muthén.
- Osterberk, H., Sloof, R. & van de Kuilen, G. (2004). Cultural differences in ultimatum game experiments: Evidence from a meta analysis. *Experimental Economics* 7(2), 171–188.
- Putnam, R.D. (1993). *Making democracy work: civic traditions in modern Italy*. Princeton: Princeton University Press.
- Rabe-Hesketh, S., Skrondal, A. & Pickles, A. (2002). Reliable estimation of generalized linear mixed models using adaptive quadrature. *Stata Journal* 2(1), 1–21.
- Schulz, U. & May, T. (1989). The recording of social orientations with ranking and pair comparison procedures. *European Journal of Social Psychology* 19, 41–59.
- Sherif, M., Harvey, O.J., White, B.J., Hood, W.R. & Sherif, C.W. (1961). *Intergroup conflict and cooperation: The Robber's Cave experiment*. Norman: University of Oklahoma Book Exchange.

- Simpson, B. (2006). Social identity and cooperation in social dilemmas. *Rationality and Society* 18(4), 443–470.
- Sniderman, P.M. & Hagendoorn, L. (2007). *When ways of life collide*. Princeton: Princeton University Press.
- Tajfel, H. (1970). Experiments in intergroup discrimination. *Scientific American* 223, 96–102.
- Tajfel, H. & Billig, M. (1974). Familiarity and categorization in intergroup behavior. *Journal of Experimental Social Psychology* 10, 159–170.
- Tutic, A. & Liebe, U. (2009). A theory of status-mediated inequity aversion. *Journal of Mathematical Sociology* 33(3), 157–195.
- Veit, S. & Koopmans, R. (2010). Cooperation in the shadow of ethnic diversity and otherness. In D. Fetchenhauer, J. Pradel & E. Hoelzl (Red.), *A boat trip through economic change. Proceedings of the IAREP/SABE/ICABEEP 2010 Conference Cologne* (pp. 44–45). PABST Science Publishers.
- Verkuyten, M. & Yildiz, A.A. (2006). The endorsement of minority rights: The role of group position, national context, and ideological beliefs. *Political Psychology* 27(4), 527–548.
- Verkuyten, M. & Zaremba, K. (2005). Inter-ethnic relations in a changing political context. *Social Psychology Quarterly* 68, 375–386.
- Whitt, S. & Wilson, R. K. (2007). The dictator game, fairness and ethnicity in postwar Bosnia. *American Journal of Political Science* 51(3), 655–668.
- Yamagishi, T. & Yamagishi, M. (1994). Trust and commitment in the United States and Japan. *Motivation and Emotion* 18, 129–166.

Over de auteurs

Ozan Aksoy is PhD student (OIO) bij de afdeling Sociologie/ICS van de Universiteit Utrecht. Zijn dissertatie behandelt sociale motieven en verwachtingen ten aanzien van de sociale motieven van interactiepartners, en de effecten daarvan op gedrag in sociale dilemma's. Aksoy's belangstelling omvat ook culturele verschillen in sociale motieven, verwachtingen en gedrag. Recente publicaties in o.a. *Journal of Mathematical Sociology* en *Journal of Experimental Social Psychology*.

Jeroen Weesie is universitair hoofddocent bij de afdeling Sociologie/ICS van de Universiteit Utrecht. Weesie's onderzoek richt zich op statistische modelering van sociaalwetenschappelijke data en wiskundige modelering van sociale verschijnselen, bijvoorbeeld met betrekking tot sociale dilemma's.

Samenvatting

Dit is een verslag van een internationaal interethnisch dictatorspeleexperiment, uitgevoerd met proefpersonen van Turkse, Nederlandse en Turks-Nederlandse afkomst. Met deze onderzoeksopzet bestuderen we de invloed van de sociale groep van Ego en Alter op het belang dat Ego hecht aan (1) het resultaat van Alter ('altruïsme') en (2) het absolute verschil tussen de resultaten voor Ego en Alter ('ongelijkheidsaversie'). We vinden duidelijke verschillen tussen Turkse, Turks-Nederlandse en Nederlandse proefpersonen met betrekking tot altruïsme en ongelijkheidsaversie. We vinden echter geen *in-group favoritism* (bevoorrechten/voortrekken van de eigen groep).

Sleutelbegrippen: *altruïsme; ongelijkheidsaversie; socialewaardenoriëntaties; 'in-group favoritism'; intergroup dictatorspel*